

Bölüm 2

TÜRKİYE'DE SAĞLIK HİZMETLERİNDE KALİTE VE AKREDİTASYON

Enis Baha BİÇER¹

1. GİRİŞ

Kalite ile ilgili yazılı kayıtların milattan önceki dönemlere kadar dayandığı bilinmektedir. Ancak bu kavramın işletmeler tarafından kullanım sıklığı sanayi devrimi ile beraber geleneksel üretim anlayışının terk edilerek, modern üretim anlayışına geçilmesiyle birlikte, özellikle de 20.yy.'da artış göstermiştir. Kalite kavramı bu yüzyılda özellikle üretim işletmelerce oldukça kabul görmüş ve faydaları itibariyle de işletmelerce benimsenmiştir. Üretim işletmelerindeki müspet sonuçlar sonrasında hizmet işletmelerinde baş gösteren rekabet ile mücadele için de bir alternatif olarak yine “kalite” akıllara gelmiştir. Özellikle 1950'lerden sonra hizmet işletmelerinin literatürüne giren hizmet kalitesi kavramı, 80'lerden sonra ise sağlık kurumlarının da dikkatini çekmeye başlamıştır.

Esasında 1900'lerin başında Nightingale ve Codman'ın,1960'larda ise Donabedian'ın sağlıkta kalite anlayışına önemli katkılarda bulunduğu bilinmektedir. İlaveten aynı dönemde “Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations” (JCAHO-Sağlık Kurumları Akreditasyonu Birleşik Komisyonu) kurulması ile beraber sağlıkta akreditasyon konusu da sağlık kurumlarının gündemine gelmiştir.

Başlangıçta uygulanabilirliği tartışılan “Sağlıkta Kalite” kavramı sağlık kurumlarınca başarılı bir şekilde yürütülmesi ve gerek hasta gerekse çalışanlar açısından getirdiği koruyucu ve kapsayıcı anlayış ile ciddiyetle yürütülür hale gelmiştir. Bugün “Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon” konusundaki sağlık kurumları arasındaki yarış sayesinde, yüzden fazla ülkede ve binlerce sağlık kurumu, sertifika almak için birbirleriyle bir rekabete girmiş bulunmaktadır. Ülkemizde Sağlık Bakanlığının konuya verdiği önem ve sahiplenme neticesinde konu gündeme geldiği ilk günden bugüne kadar sağlıkta “kalite ve akreditasyon” gerek bakanlığın teşkilat yapısı gerekse mevzuat içerisinde kendisine çok önemli bir yer edinmiştir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ebbicer@cumhuriyet.edu.tr

resmi işbirliği içerisinde hareket eden ve kar amacı gütmeyen bir topluluk, üye ülkelerin kuruluşları ile gerçekleştirdiği genel kurullarda sağlık hizmetinde kalite çalışmalarına yönelik temel öncelikleri belirlemektedir (Kayral, 2018: 28).

ISQua, yani akreditörleri, akredite eden kurum bugün 6 kıtada, 70'den fazla ülkeye dünyadaki sağlık hizmetlerini iyileştirmek için bir dizi faaliyet yürütmektedir (<https://www.isqua.org/>).

5.SONUÇ

Kalite kavramı ve modern bir yönetim metodu olan toplam kalite yönetiminin geride kalan son bir asırda hangi türden ve hangi büyüklükte işletme olursa olsun, başta rekabet olmak üzere işletmelere birçok alanda sayısız fayda sağladığı konusunda bilim dünyası da uzlaşmış durumdadır. Toplam kalite yönetimi dinamik bir yönetim yaklaşımıdır ve toplam kalite yönetiminde de iyileştirme ve geliştirme faaliyetlerinin bir sonu yoktur. Hep daha iyiyi, hep daha doğruyu arama yarışı bu çabanın içerisinde hep var olacaktır.

Sağlık sektöründe TKY'nin son dönemde öneminin arttığı bir gerçektir. Kaybedeni olmayan bu yarışın kazanan tarafları en başta sağlık kurumları, sağlık kurumu yöneticileri, hastalar ve çalışanlardır. Bu bağlamda, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sağlıkta kalite ve akreditasyon faaliyetleri hız kesmeden aynı titizlikle sürdürülmeye devam etmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde 2012 yılında Sağlık Bakanlığı ile ISQua arasında imzalanan resmi işbirliği ile başlayan sağlıkta akreditasyon sürecinin sonunda, 2015 yılında Sağlık Bakanlığı resmi olarak ISQua tarafından akredite edilmiştir. Yine aynı yıl TÜSKA'nın kurulmasıyla birlikte, Sağlık Bakanlığınca akreditasyon ile ilgili yürütülen tüm süreçleri her türlü bilgi ve belge bu kuruma devredilmiştir. TÜSKA halen aktif ISQua üyesidir ve ülkemizde hâlihazırda TÜSKA tarafından akredite edilmiş 3 sağlık kuruluşu bulunmaktadır. Zaman içerisinde akredite olan sağlık kuruluşların sayılarının artması ile birlikte ülkemizin sağlıkta kalite ve akreditasyon konusunda önemli bir noktaya geleceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Avcı, K. (2018). Sağlık Hizmetlerinde Kalite İyileştirme ve Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi* , 1-5 .
- Cengiz, C. (2018). Sağlık Hizmetlerinde Akreditasyon Programları ve Tüska. *Sağlıkta Kalite Ve Akreditasyon Dergisi* , 21-26.
- Çavuş, M., & Gemici, E. (2013). Sağlık Sektöründe Toplam Kalite Yönetimi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* , 238-257.
- Güdük, Ö., & Kılıç, C. H. (2017). Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu ve Türkiye'de Gelişimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi* , 7 (2), 102-107.

- Hayran, O., & Uz, H. (1998). Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite, *Sağlık Hizmetleri El Kitabı*, Editörler: Osman Hayran ve Haydar Sur, İstanbul: Yüce Yayıncılık.
- Ildır, A. (2008). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ile Sağlık İşletmelerinde Maliyet Analizi ve Performans Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Karcıoğlu, R. (2000). *Stratejik Maliyet Yönetimi: Maliyet Muhasebesinde Yeni Yaklaşımlar*. Erzurum: Aktif Yayınevi.
- Kavak, D. G. (2018). Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü Sağlıkta Akreditasyon Standartları. *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi* , 14-20.
- Kavuncubaşı, Ş., & Yıldırım, S. (2012). *Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kayral, H. İ. (2018). Dünya’da ve Türkiye’de Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu . *Sağlıkta Kalite ve Akreditasyon Dergisi* , 27-31.
- Marşap, A. (2014). *Sağlık İşletmelerinde Kalite*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Sarp, N. (2017). *Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları*. İstanbul: Siyasal Kitabevi.
- Sorucuoğlu, A., Kayhan, İ., & Özdoğan, N. (2013). Sağlık Bakanlığının Kalite Çalışmalarının Hastanelerdeki Hasta Ve Çalışan Güvenliği Üzerine Etkileri: Ankara İli Örneği. *IV. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, Sözel Bildiriler Kitabı*. Ankara.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2015). *SAS-Sağlıkta Akreditasyon Standartları*. Ankara: TCSB Yayınları.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2012). *SKS-Sağlıkta Kalite Standartları*. Ankara: TCSB Yayınları.
- The International Society for Quality in Health Care, <https://www.isqua.org/>Erişim Tarihi: 25.12.2018.
- The Joint Commission International, <https://www.jointcommissioninternational.org/about-jci/jci-accredited-organizations/>Erişim Tarihi: 23.12.2018.
- Türk Akreditasyon Kurumu, <http://www.turkak.org.tr/turkaksute/akreditasyonneder.aspx/> Erişim Tarihi: 01.01.2019.
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, <https://www.tuseb.gov.tr/enstitu/tuska/index.php/>, Erişim Tarihi: 14.01.2019.
- Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 26 Kasım 2014 tarihli Resmi Gazete (Sayı: 29187). <http://www.resmigazete.gov.tr/>
- Uluslararası Birleşik Komisyon. (2002). *Hastaneler için Akreditasyon Standartları*. Chicago: JCI Review.
- Yatkın, A. (2004). *Toplam Kalite Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Zorlutuna, Y. (1998). Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi, *Sağlık Yönetiminde Devamlı Kalite İyileştirme*, Editörler: Mithat Çoruh, Ankara: HEV Yayınları.